

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

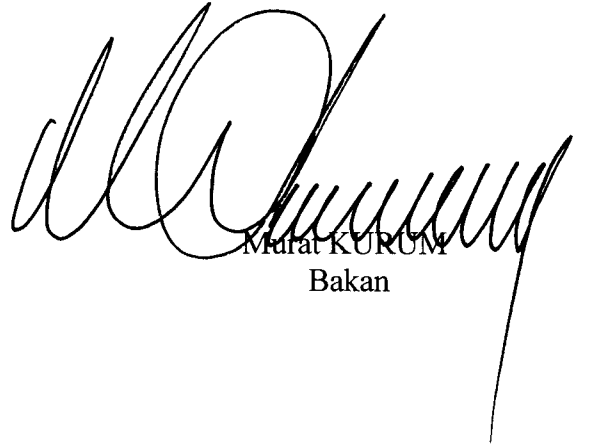
Sayı :30824082-610-**15232601**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET EMİN EKMEKİN
TBMM 7/35838 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/35838
GK 36

SORULAR

Sivas'ın Zara ilçesine bağlı Dipsizgöl Köyü ve çevresinde planlanan maden projeleri son günlerde yerel halkın, sivil toplum kuruluşlarının ve çevre platformlarının ciddi tepkilerine neden olmuş ve kamuoyunda "Zara'nın köyleri zar ağlıyor" başlığıyla yankı uyandırmıştır. Özellikle barit madeni projesine dair kamuoyuna yansıyan haberlerde, projenin Çevirmehan Mahallesi'ne yalnızca 636 metre mesafede yer aldığı ve bu alanın yalnızca 19,14 hektarlık kısmının projeye konu edilerek "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinden muaf tutulmaya çalışıldığı" yönünde iddialar yer almaktadır.

Bölgedeki vatandaşlar, maden sahasının çevresinde geçimini hayvancılık ve tarımla sağlayan köyler, içme suyu kaynakları, yaban hayatı ve kutsal sayılan ziyaret alanları bulunduğunu belirtmektedir. Buna rağmen projeye yönelik verilen "ÇED gerekli değildir" kararının kamu yararına uygun olup, olmadığı tartışma konusudur.

Öte yandan, madencilik faaliyetlerinin ruhsat sahası toplamda 150 hektarı bulmasına rağmen yalnızca 19 hektarlık alan için proje başvurusunda bulunulması; bu uygulamanın çevresel etkilerin göz ardı edilerek "parça parça ilerleme" stratejisiyle ÇED sürecinden kaçınma yöntemi olarak kullanılabileceği değerlendirmelerini beraberinde getirmektedir. Bu durum ÇED Yönetmeliği'nin amacına ve çevre hakkına aykırı bir uygulama olarak görülmektedir.

Dipsizgöl civarındaki bu faaliyet yalnızca Zara halkını değil, Kızılırmak Havzası gibi kritik ekosistemlerin bütünlüğünü, iklim krizine karşı kırılganlığı artıran gelişmeleri ve yerel halkın anayasal yaşam hakkını tehdit edebilecek boyuttadır.

Kazdağları, İliç ve Bayramiç örneklerinden bilindiği üzere madencilik projeleri çoğu zaman önce küçük kapasiteli gösterilip, ardından kapasite artışı ve saha genişletmesi yöntemleriyle "maden kasabası" dönüşümüne yol açabilmektedir. Zara halkı benzer bir kaderle karşı karşıya kalmamak adına çok ciddi endişeler taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Dipsizgöl / Zara bölgesinde planlanan maden projesi için Bakanlığınızca verilen "ÇED gerekli değildir" kararının gerekçesi nedir? Bu karar hangi bilimsel verilere, haritalara, mesafe kriterlerine ve çevresel etkiler değerlendirmesine dayanmaktadır?
- 2- Proje kapsamında ruhsat sahasının toplam alanı kaç hektardır? Buna karşın projeye konu edilen alanın yalnızca 19,14 hektarla sınırlı tutulması, "ÇED sürecinden muaf kalmak" amacıyla bir parçalara bölme stratejisi midir?
- 3- Proje sahasının yerleşim alanlarına, içme suyu kaynaklarına, tarım arazilerine ve kutsal ziyaret yerlerine uzaklığı ne kadardır? Bu mesafeler ÇED mevzuatına göre yeterli koruma mesafeleri içinde midir?

- 4- Projenin çevredeki yer altı sularına, yüzeysel su kaynaklarına ve sulama altyapılarına etkisine ilişkin hidrojeolojik bir modelleme çalışması yapılmış mıdır?
- 5- Söz konusu bölgede mevcut su kaynaklarının kullanım hakları, sulama izinleri ve kuyular ile maden faaliyeti arasında bir çakışma olup olmadığı değerlendirilmiş midir?
- 6- Projenin bitkisel ve hayvansal üretim üzerindeki etkilerine dair İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün görüşü alınmış mıdır? Alındıysa bu görüş kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
- 7- Bilirkişi raporlarında belirtilen "taahhütler yerine getirilirse olumsuzluk yaşanmaz" yönündeki ifadeler bağlayıcı mıdır? Bu taahhütlerin denetimi, belgelendirilmesi ve yaptırımı hangi kurumlar tarafından ve nasıl yürütülecektir?
- 8- Proje süreci boyunca halkın katılımı, itiraz hakkı, bilgilendirme toplantıları, görüş alma süreçleri yürütülmüş müdür? Yürütüldüyse, hangi köylerde, hangi tarihlerde, kaç kişinin katılımıyla gerçekleşmiştir?
- 9- Bölgede daha önce "ÇED gerekli değildir" kararı verilen projelerin iptal edildiği yargı kararları bulunmakta mıdır? Varsa Bakanlığınızın bu kararlar doğrultusundaki uygulamaları nelerdir?
- 10- Projenin, Zara'yı ve çevre köyleri İliç örneğine benzer şekilde bir maden kasabasına dönüştüreceği yönündeki eleştiriler hakkında Bakanlığınız nasıl bir değerlendirme yapmaktadır? Bu riskleri önleyecek somut planlamalar yapılmakta mıdır?
- 11- Bakanlığınız, bu proje için yerel kalkınma modelleri, çevre duyarlı istihdam yaratma politikaları veya alternatif ekonomik çözüm önerileri geliştirmeyi düşünmekte midir?

CEVAPLAR

Sivas İli'nin Zara İlçesi'ne bağlı Dipsizgöl Köyü Mevkii 107 ada 26 ve 27 parsel ve 138 ada 37 parselde bulunan 3253597 erişim numaralı 150 ha maden ruhsatlı sahanın 19,14 ha'lık kısmında Barit Maden Türk A.Ş. tarafından toplam 280.000 ton/yıl (168.000 ton/yıl cevher, 112.000 ton/yıl pasa) kapasite ile patlatmasız açık işletme yöntemi ile stronsiyum tuzu ocağı işletilmesi planlanmıştır. Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantıları anılan Yönetmeliğin 9. maddesi uyarınca, Çevresel Etki Değerlendirmesi ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesi'nde yer alan projelerin inceleme ve değerlendirme aşamasında gerçekleştirilmektedir. ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesi'nde 25/a Maddesi "*25 hektar ve üzeri arazi yüzeyinde (Kazı ve döküm alanı dâhil) planlanan açık işletmeler,*" olup, bu proje alanı 25 ha'dan daha küçük olduğu için Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantıları yapılmamıştır.

Söz konusu projenin inceleme ve değerlendirilmesi aşamasında, Sivas Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından proje sahası ve çevresinde ayrıca, Proje Tanıtım Dosyası'nda (PTD) gerekli incelemeler yapılmıştır. Bununla birlikte, ilgili kurumlar; DSİ 19. Bölge Müdürlüğü, Kayseri Orman Bölge Müdürlüğü, Sivas İl Özel İdaresi, Sivas İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Sivas Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün ildeki teşkilatı olan Sivas İl Şube Müdürlüğü'nden de kurum görüşü alınmıştır.

Bu kurum görüşleri ile Sivas Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından talep edilen bilgi ve belgeler doğrultusunda ilk sunulan Proje Tanıtım Dosyası (PTD)'nda belirtilen üretim yönteminde revizyona gidilmiş, alan küçültülerek yayla evlerine mesafe arttırılmış, gerekli açıklama, hesaplama, harita, şekil vb. ile taahhütlere yer verilmiştir. Nihai PTD'de çevresel etkilere karşı alınan tedbir ve taahhütlerin yeterli görülmesi, hesaplama ve modelleme sonuçlarının 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda öngörülen sınır değerleri sağlaması nedeni ve söz konusu proje alanı 25 ha'dan daha küçük olduğundan, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği Ek-2 Listesi Madde 45/a "*Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar)*" kapsamında kalmakta olup, projeye ilişkin inceleme ve değerlendirme anılan Yönetmeliğin 16. maddesi doğrultusunda yapılması sonucunda 17. maddesi uyarınca söz konusu projeye, Sivas Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından ÇED Raporu hazırlanmasına gerek olmadığına dair 06.03.2025 tarihli ve E-202511 sayılı "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir

Verilen karar bir izin niteliği taşımamakta olup, ilgili kurum ve kuruluşlardan yasal izinler (Örneğin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından işletme izni ise Sivas Valiliği İl Özel İdaresi tarafından İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı vb.) alınmadan işletme aşamasına geçilmemektedir.

Proje sahibi tarafından söz konusu proje ile ilgili olarak yürürlükteki mevzuat çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlardan gerekli izinler alınarak işletme aşamasına geçilmesinin ardından Sivas Valiliğince (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) yapılacak denetimlerde PTD'de taahhüt edilen hususlara ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun kapsamında yayımlanan mevzuata aykırı bir uygulamanın tespit edilmesi durumunda anılan Kanun çerçevesinde yasal işlem yapılacaktır.